ĢENERĀLADVOKĀTA NĪLO JĒSKINENA [*NIILO JÄÄSKINEN*] SECINĀJUMI,
sniegti 2010. gada 16. decembrī[1]

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par parakstīšanas garantijas pakalpojumu kvalifikāciju saistībā ar PVN.

2. Akciju parakstīšanas garantijas pakalpojumi parasti attiecas uz situāciju, kad parakstītājs par noteiktu samaksu garantē, ka viņš nopirks vai pieteiksies (akciju jaunas emisijas gadījumā) uz akciju, kas nevar tikt pārdotas vai uz kurām nevar pieteikties tirgū, daļām. Tādējādi šādu pakalpojumu mērķis ir nodrošināt, ka akciju izdošana vai pārdošana būs pilnībā nodrošināta ar pieteikumiem vai pircējiem un ka emitents saņems noteiktu kapitāla summu.

3. Šajā lietā noteiktas sabiedrības ar ierobežotu atbildību vēlējās saņemt parakstīšanas garantijas pakalpojumus ar šādu mērķi. Parakstītājs (*Skandinaviska Enskilda Banken* ("SEB")) uzņēmās par samaksu iegādāties akcijas, uz kurām laikā, kad bija jāpabeidz pieteikšanās akcijām, vēl neviens nebija pieteicies,

4. Galvenais jautājums ir par to, vai parakstīšanas garantijas pakalpojums ir klasificējams saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļu [2], un, ja jā, tad saskaņā ar kuru šī panta punktu. Šīs direktīvas 13. panta B daļas trīs noteikumi ir īpaši būtiski, proti, apdrošināšanas darījumi 13. panta B daļas a) punktā, kredīta piešķiršana un kredīta garantijas 13. panta B daļas d) punkta 1. un 2. apakšpunktā, un darījumi ar akcijām un citiem vērtspapīriem 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunktā.

5. Parakstīšanas garantijas pakalpojumu klasifikācija ir zināmā mērā sarežģīts uzdevums,

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Padomes 1977. gada 17. maija Sestā direktīva 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (turpmāk tekstā — "Sestā PVN direktīva") (OV L 145, 1. lpp.). Tagad Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) un d) punkts ir Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 1. lpp.) (turpmāk tekstā — "PVN direktīva"), kas no 2007. gada 1. janvāra aizstāj Sesto PVN direktīvu, 135. panta 1. punkts (skat. Atbilstības tabulu PVN direktīvas XII pielikumā). PVN direktīvas mērķis ir skaidri un racionāli izklāstīt piemērojamos noteikumus atbilstīgi labāka likumdošanas procesa principam (preambulas 3. apsvērums).

ņemot vērā to, ka finanšu tirgus piedāvāto pakalpojumu, kas attiecas uz korporatīvajām finansēm, ekonomiskā realitāte, kas savā būtībā ir dinamiska, vienkārši neatbilst statiskajām, iepriekš noteiktām likumdošanas normām.

I — Atbilstošās tiesību normas

Sestā PVN direktīva

6. Sestās PVN direktīvas 2. panta 1. punkts attiecas uz direktīvas robežām. Tajā noteikts, ka pievienotās vērtības nodoklis jāmaksā "par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, ko par atlīdzību attiecīgās valsts teritorijā veicis nodokļu maksātājs, kas kā tāds rīkojas".

7. 13. panta B daļa attiecas uz atbrīvojumiem no PVN. Ciktāl tas ir svarīgi šai lietai, minētajā pantā noteikts, ka šādus [pakalpojumus] atbrīvo no PVN:

a) apdrošināšanas un pārapdrošināšanas darījumus, ieskaitot saistītos pakalpojumus, ko veic apdrošināšanas mākleri un apdrošināšanas aģenti.

[…]

d) 1. Kredīta piešķiršanu un kredīta starpniecību, kā arī kredīta pārvaldi, ko veic persona, kura piešķir kredītu.

2. Starpniecību vai jebkurus darījumus ar kredītu garantijām vai jebkuru citu naudas nodrošinājumu, kā arī kredīta garantiju pārvaldi, ko veic persona, kura piešķir kredītu.

[…]

5. Darījumus, ieskaitot starpniecību, izņemot pārvaldi un uzraudzību, ar akcijām un daļām sabiedrībās vai apvienībās, bezseguma parādzīmēm un citiem vērtspapīriem, izņemot:

— dokumentus, kas rada īpašumtiesības uz precēm,

— 5. panta 3. punktā minētās tiesības vai vērtspapīrus. 3"

3 — Sestās PVN direktīvas 5. pantā ir atsauce uz tiesībām rīkoties ar materiālu īpašumu kā īpašniekam, un 5. panta 3. punktā ir uzskaitīts, kas uzskatāms par materiālu īpašumu, ieskaitot akcijas vai tām līdzvērtīgas daļas, kas to turētājam *de jure* vai *de facto* dod nekustamā īpašuma vai tā daļas īpašumtiesības vai valdījuma tiesības.

Valsts tiesību akti

II — Fakti un uzdotie jautājumi

8. Saskaņā ar *mervärdesskattelagen* (Likums par pievienotās vērtības nodokli) (1994:200) (turpmāk tekstā — "*ML*") 1. sadaļas 1. punktu PVN ir jāmaksā valstij par tādām preču piegādēm vai pakalpojumu sniegšanu valsts teritorijā, kas tiek apliktas ar nodokli un tiek veiktas kā uzņēmējdarbība. Normas mērķis ir īstenot Sestās PVN direktīvas 2. panta 1. punktu un Padomes Direktīvas par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 2. panta 1. punktu.

9. Saskaņā ar *ML* 3. sadaļas 9. punktu banku un finanšu pakalpojumu sniegšana un darījumu veikšana ar vērtspapīriem ir atbrīvotas no nodokļa. Darījumi ar vērtspapīriem tostarp ietver akciju, daļu vai citu prasījumu tirdzniecību. Saskaņā ar 10. pantu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas pakalpojumu sniegšana ir atbrīvota no nodokļa. Noteikumu mērķis tostarp ir īstenot Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) punktu un d) punkta 1., 2. un 5. apakšpunktu un Padomes Direktīvas par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 135. panta 1. punkta a)–c) un f) apakšpunktu.

10. Lieta attiecas uz PVN grupu *SEB AB Momsgrupp* (turpmāk tekstā — "*SEB Momsgrupp*"), no kurām *SEB* banka ir grupas līdere. Lietas faktu rašanās laikā *SEB* un cita *SEB Momsgrupp* sabiedrība sniedza pakalpojumus akciju sabiedrībām, kuras gatavojās emitēt jaunas akcijas. *SEB* sniegtais pakalpojums ietvēra parakstīšanas garantijas sniegšanu.

11. SEB Momsgrupp uzskatīja, ka parakstīšanas garantijas pakalpojumi bija atbrīvoti no nodokļa un tāpēc par tiem neiekasēja PVN, nedz arī attiecībā uz tiem atskaitījās par PVN. *Skatteverket* (Zviedrijas nodokļu inspekcija) vēlāk veica grupas auditu un uzlika papildu maksājamo PVN par attiecīgo laika periodu. *SEB Momsgrupp* pārsūdzēja šo lēmumu un zaudēja gan *Länsrätten i Stockholms län* (Stokholmas rajona administratīvā tiesa), gan *Kammarrätten i Stockholm* (Stokholmas Administratīvā apelācijas tiesa).

12. Strīds *Regeringsrätten* (Augstākā administratīvā tiesa) būtībā ir par to, vai parakstīšanas garantijas var būt atbrīvotas no nodokļa. Atbilstoši šīs tiesas uzskatam šādas garantijas var tikt sniegtas vai nu neatkarīgi,

vai arī kopā ar pakalpojumiem saistībā ar akciju izdošanu.

13. Šādos apstākļos *Regeringsrätten* lūdz Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu, atbildot uz šādu jautājumu:

"Vai Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētie atbrīvojumi no nodokļiem ir piemērojami arī tādiem pakalpojumiem (parakstīšanai), kuri nozīmē, ka kredītiestāde par atlīdzību sniedz sabiedrībai, kas gatavojas emitēt akcijas, tādu garantiju, saskaņā ar kuru kredītiestāde uzņemas iegādāties tās akcijas, uz kurām līdz pieteikšanās perioda beigām neviens nebūs pieteicies?"

III — Analīze

A — *Parakstīšanas garantijas pakalpojuma būtība*

14. Vairākas ES normas klasificē parakstīšanas pakalpojumus kā finanšu pakalpojumus. Tā Direktīva 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem, parakstīšanu šīs direktīvas izpratnē kvalificē kā ieguldījumu pakalpojumu [4]. Turklāt Direktīvā 2006/49 noteikts, ka kredītiestādei jābūt noteikta lieluma kapitālam attiecībā pret parakstītajiem riskiem, ko tā uzņēmusies [5]. Tomēr darbības klasificēšana par finanšu pakalpojumu atbilstoši iekšējā tirgus tiesību aktiem kā tāda nenosaka PVN piemērojamību attiecīgajiem darījumiem.

15. Tiesas sēdē notika zināmas debates par parakstīšanas pakalpojuma garantijas būtību un to, vai tā ir vispārīgās akciju emisijas

4 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīvas 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK (OV L 145, 1. lpp.) I pielikuma A iedaļas 6. punkts (turpmāk tekstā — "Direktīva 2004/39"). Norādīšu, ka dažādās šīs direktīvas valodu versijās ir izmantoti izteicieni, kas nozīmes ziņā mazliet atšķiras no jēdziena "underwriting" angļu valodā. Lingvistiskās problēmas šajā tiesību jomā tika minētas Pirmajā ziņojumā, kurā bija noteikts, ka, "tā kā Padomes direktīvas ir autentiskas to dalībvalstu valodās, kurām tās ir adresētas, tad tajās pēc iespējas ir jācenšas izvairīties no tā, ka tiek izmantoti juridiski jēdzieni vai izteicieni, kas dažādās valstīs nozīmē dažādas lietas. Diemžēl šo noteikumu ne vienmēr var ievērot; katrā ziņā pārāk strikta ievērošana varētu radīt grūti saprotamu frazeoloģiju, kas pati par sevi veicinātu dažādas interpretācijas." (Skat. Komisijas Pirmo paziņojumu Padomei par kopējas pievienotās vērtības nodokļa sistēmas piemērošanu, kas tika iesniegts saskaņā ar Padomes 1977. gada 17. maija Sestās direktīvas 77/388/EEK 34. pantu (COM(83) 426, galīgā redakcija).

5 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Direktīvas 2006/49/EK par ieguldījumu sabiedrību un kredītiestāžu kapitāla pietiekamību (pārstrādātā versija) (OV L 177, 201. lpp.) I pielikuma ar nosaukumu "Parakstīšanās" 41. punkts (turpmāk tekstā — "Direktīva 2006/49"). Šī direktīva ietver tās pašas lingvistikas problēmas, kādas ir Direktīvā 2004/39 (skat. 4. zemsvītras piezīmi).

sastāvdaļa vai papildu elements, un tāpēc, vai pret to nodokļu ziņā jāattiecas tāpat vai kā pret neatkarīgu pakalpojumu.

16. Noskaidrojās, ka dalībvalstīs parakstīšanas pakalpojumi tiek saprasti dažādi. Dažas [valstis], kā, piemēram, Īrija, par parakstīšanu uzskata vairāku pakalpojumu sniegšanu, ieskaitot ieteikumus par akciju izdošanu, mārketingu un akciju izplatīšanu, un garantiju, ka finanšu iestāde arī parakstīs akcijas. Tomēr Zviedrijā parakstīšanas garantijas pakalpojumi var notikt un notiek neatkarīgi no citiem pakalpojumiem, kas ir saistīti ar akciju izdošanu.

17. SEB, Zviedrija un *Skatteverket* vienprātīgi uzskata, ka parakstīšanas garantija var tikt sniegta neatkarīgi. To pašu savā rīkojumā noteica arī iesniedzējtiesa. Papildus tam, tiesas sēdē *SEB* apstiprināja, ka šajā lietā *SEB* sniedza garantiju parakstīt akcijas, kaut arī akcijas emitēja cits uzņēmums.

18. Tāpēc, manuprāt, nav šaubu, ka parakstīšanas garantijas pakalpojums šajā lietā aplūkojams atsevišķi un nevis kā papildinājums citiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti, emitējot akcijas.

B — *Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas interpretācija*

19. Pirms uzsākt trīs attiecīgo noteikumu analīzi, ir jāizdara dažas piezīmes.

20. Pirmkārt, attiecīgie jēdzieni ir no ES tiesībām neatkarīgi jēdzieni un tāpēc tie interpretējami vienveidīgi, lai izvairītos no PVN sistēmu piemērošanas atšķirībām starp dalībvalstīm [6]. Tie arī ir aplūkojami vispārējā kopējās PVN sistēmas kontekstā [7].

21. Otrkārt, atbilstoši Tiesas judikatūrai Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas izņēmumi ir interpretējami sašaurināti, jo tie ir izņēmumi no vispārīgās normas, ka PVN tiek ieturēts par visām preču un pakalpojumu piegādēm [8].

22. Treškārt, nav skaidrs, kāds ir iemesls atbrīvot finanšu darījumus, jo *travaux preparatoire* neaplūko šo aspektu. Taču saskaņā ar Tiesas judikatūru finansiālu darījumu

6 — 1997. gada 5. jūnija spriedums lietā C-2/95 *SDC* (*Recueil*, I-3017. lpp., 21. punkts), 2005. gada 3. marta spriedums lietā C-472/03 *Arthur Andersen* (Krājums, I-1719. lpp., 25. punkts) un 2001. gada 8. marta spriedums lietā C-240/99 *Skandia* (*Recueil*, I-1951. lpp., 23. punkts).

7 — Sestās PVN direktīvas preambulas 11. apsvērums. Skat. arī 2009. gada 22. oktobra spriedumu lietā C-242/08 *Swiss Re Germany Holding* (Krājums, I-10099. lpp., 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

8 — Spriedums lietā *Skandia* (minēts 6. zemsvītras piezīmē, 32. punkts), spriedums lietā *Arthur Andersen* (minēts 6. zemsvītras piezīmē, 24. punkts) un spriedums lietā *SDC* (minēts 6. zemsvītras piezīmē, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

atbrīvošanas no nodokļa mērķis ir atvieglot grūtības saistībā ar nodokļa bāzes un atskaitāmā PVN summas noteikšanu, kā arī izvairīties no patēriņa kredītu izmaksu palielinājuma [9].

1) Apdrošināšanas darījumi

23. Apdrošināšanas darījumi ir atbrīvoti saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) punktu. Šajā pantā ir noteikts, ka "dalībvalstis atbrīvo [..] apdrošināšanas un pārapdrošināšanas darījumus, ieskaitot saistītus pakalpojumus, ko veic apdrošināšanas mākleri un apdrošināšanas aģenti".

24. "Apdrošināšanas darījumi" nav definēti Sestajā PVN direktīvā vai apdrošināšanas direktīvās [10]. Pirmo reizi Tiesa šo jēdzienu definēja lietā *CPP* [11], nospriežot, ka apdrošināšanas darījuma būtiskās pazīmes ir tās, ka apdrošinātājs apmaiņā pret apdrošināšanas prēmijas maksājumu apņemas sniegt apdrošinātajam gadījumā, ja iestāsies apdrošināmais risks, pakalpojumu, par kuru panākta vienošanās, noslēdzot līgumu [12].

25. Tādējādi "apdrošināšanas darījuma" definīcija bija pietiekami plaša, lai ietvertu pakalpojumus, ko sniedza nodokļu maksātājs, kas nebija apdrošinātājs, bet kas izmantoja apdrošinātāja, kurš uzņēmās apdrošināšanas risku, pakalpojumus [13].

26. No tā mēs varam secināt, ka uzmanība tiek vērsta uz darījuma būtību, nevis uz personu, kas sniedz pakalpojumu, kas nozīmē, ka apdrošināšanas pakalpojumus var sniegt persona, kas nav apdrošināšanas sabiedrība.

27. *SEB*, no vienas puses, apgalvo, ka šie kritēriji šajā lietā ir izpildīti un ka darījumi būtu jāuzskata par atbrīvotiem no nodokļa saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) punktu.

9 — 2007. gada 19. aprīļa spriedums lietā C-455/05 *Velvet & Steel Immobilien* (Krājums, I-3225. lpp., 24. punkts) un 2008. gada 14. maija rīkojums apvienotajās lietās C-231/07 un C-232/07 *Tiercé Ladbroke* (24. punkts).

10 — Skat., piemēram, Padomes 1984. gada 10. decembra Direktīvu 84/641/EEK, ar ko groza, it īpaši attiecībā uz palīdzību tūristiem, Padomes Pirmo direktīvu (73/239/EEK) par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz uzņēmējdarbības sākšanu un veikšanu tiešās apdrošināšanas nozarē, kas nav dzīvības apdrošināšana (OV L 339, 21. lpp.).

11 — Lieta C-349/96 (*Recueil*, I-973. lpp.).

12 — Spriedums lietā *CPP* (minēts 11. zemsvītras piezīmē, 17. punkts). Tā palīdzības uz ceļa pakalpojumi, ko sabiedrība apņemas sniegt saviem biedriem par noteiktu ikgadēju abonēšanas maksu, tika atzīti par apdrošināšanas darījumu Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) punkta izpratnē. Skat. 2006. gada 7. decembra spriedumu lietā C-13/06 Komisija/Grieķija (Krājums, I-11563. lpp.).

13 — Spriedums lietā *CPP* (minēts 11. zemsvītras piezīmē, 22. punkts).

28. *Skatteverket*, no otras puses, uzskata, ka apdrošināšanas darījumam obligāts ir zaudējumu kompensācijas elements. Tā uzskata, ka, tā kā šajā lietā nav zaudējumu kompensācijas, tad attiecīgie pakalpojumi nevar tikt atbrīvoti saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) punktu.

29. "Zaudējuma" elements bija ietverts ģenerāladvokāta Fenelija [*Fennelly*] apdrošināšanas darījuma definīcijā lietā *CPP*, bet Tiesa savā spriedumā to neizmantoja [14].

30. Manuprāt, būtiskā atšķirība starp apdrošināšanas darījumu un šo lietu ir situācijā pēc riska iestāšanās.

31. Apdrošināšanas darījumā viss, kas ir vajadzīgs pēc riska iestāšanās, ir summas, par ko panākta vienošanās, izmaksa vai īpašs izpildījums — tāds kā palīdzība apdrošinātajai personai [15] par apdrošinātāja līdzekļiem. To darot, apdrošinātājs neiegūst neko jaunu [16]. Viņa ieguvums rodas fāzē pirms riska.

32. Turpretim šajā lietā, iestājoties riskam, banka iegūst īpašuma tiesības uz akcijām par cenu, par kuru panākta vienošanās. Tas rada risku, ka samazināsies akciju vērtība un aktivizēsies finanšu izmaksas saistībā ar [daļu] iegūšanu. Taču attiecībā uz šādu situāciju nevar jau *a priori* pieņemt, ka tā noslēgsies ar zaudējumiem. Šī atšķirība, manuprāt, nozīmē, ka, šī situācija nav analoģiska apdrošināšanas darījumam.

33. Tāpēc parakstīšanas garantijas pakalpojumus šajā lietā nevar uzskatīt par apdrošināšanas darījumiem Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas a) punkta izpratnē.

14 — Ģenerāladvokāta Fenelija secinājumi lietā *CPP* (minēta 11. zemsvītras piezīmē, 34. punkts).

15 — Attiecībā uz šo konkrēto pakalpojumu skat. spriedumu lietā Komisija/Grieķija (minēts 12. zemsvītras piezīmē).

16 — Atzīmēšu, ka dažos apdrošināšanas līguma veidos apdrošinātājam var būt tiesības pārņemt bojātās lietas, kas saskaņā ar līgumu ir apdrošinātas. Piemēram, apdrošināšanas sabiedrība var izvēlēties pārņemt norakstītu mašīnu un sniegt apdrošinātajai pusei kompensāciju tās vērtībā, ja ir pārāk dārgi labot sabojāto mašīnu. Manuprāt, šādai darbībai ar mērķi ierobežot zaudējumus būtībā ir gadījuma raksturs, un kā tāda tā juridiski atšķiras no parakstītāja pienākuma iegādāties parakstītās akcijas par iepriekš noteiktu cenu.

2) Kredīta piešķiršana un kredīta garantijas

34. Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 1. un 2. apakšpunkts atbrīvo no nodokļa "kredīta piešķiršanu" un "jebkurus darījumus" ar kredītu garantijām vai jebkuru citu naudas nodrošinājumu.

35. *SEB* apgalvo, ka tās sniegtie parakstīšanas pakalpojumi saskaņā ar šiem noteikumiem ir atbrīvojami, jo tiem ir tāds pats mērķis kā garantijai, proti, savākt noteiktu summu pašu kapitāla, un ka no aizdevēja vai galvotāja pozīcijām tie ietver tos pašus riskus, ko kredīta piešķiršana.

36. *Skatteverket* apgalvo, ka esošajai situācijai nav piemērojami šie noteikumi, jo tās būtība ir atšķirīga. Saskaņā ar tās viedokli, Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 1. apakšpunkts parasti attiecas uz aizdevumu vai maksājumu, par kuru tiek ieturēta atlīdzība procentu veidā. Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 2. apakšpunkts ir piemērojams tikai finanšu darījumiem, ar kuriem *Skatteverket* saprot pienākumu maksāt naudas summu, piemēram, atmaksu kreditoram. Saskaņā ar tās teikto, šajā lietā nav tikai runa par pienākumu izmaksāt noteiktu naudas summu, un tāpēc tas nav finanšu darījums Sestās PVN direktīvas izpratnē.

37. Attiecībā uz Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 1. apakšpunktu Tiesa ir skaidri noteikusi, ka šis pants nav tikai par banku vai finanšu iestāžu izsniegtajiem aizdevumiem vai kredītiem [17]. Turklāt tā noteica, ka definīcija ir pietiekami plaša, lai aptvertu preču piegādātāja piešķirto kredītu atliktā maksājuma veidā [18].

38. Manuprāt, šī situācija nav vērtējama kā kredīta piešķiršana, jo darījuma būtība ir atšķirīga.

39. Kad kredīts tiek piešķirts, aizdevējs sagaida aizdotās naudas atmaksu kopā ar procentiem, kas veido viņa atlīdzību. Šajā situācijā banka nepiešķir sabiedrībai naudu, ja risks neiestājas. Gadījumā, ja tas iestājas, tā noteikti neprasa piešķirtās naudas un procentu atmaksu. Tā vienkārši veic maksājumu apmaiņā pret akcijām, kuras tā iegūst un pēc tam pārdod, lai atgūtu naudu [19]. Šis fakts atkal pierāda, ka šī savstarpējā akciju un naudas apmaiņa būtiski atšķiras no kredīta piešķiršanas.

17 — Spriedums lietā *SDC* (minēts 6. zemsvītras piezīmē, 34. punkts).

18 — Spriedums lietā *SDC* (minēts 6. zemsvītras piezīmē, 34. punkts).

19 — Tiesas sēdē *SEB* apgalvoja, ka juridiski parakstītājam ir pienākums cik ātri vien iespējams pārdot daļas, kas iegūtas parakstīšanas garantijas pakalpojuma dēļ, lai gan bez zaudējumiem.

40. Runājot par Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 2. apakšpunktu, pastāv atšķirības starp šī noteikuma valodu versijām. Sestās PVN direktīvas angļu valodas versija atsaucas uz "credit guarantees" (kredīta garantijas), savukārt franču versijā, kurā teksts ir plašāks, ir runa tikai par garantijām [20]. Līdz ar to, lai noskaidrotu patieso nozīmi, ir jāskatās konteksts, kādā izteiciens tiek lietots, ņemot vērā Sestās PVN direktīvas uzbūvi [21].

41. *Travaux preparatoires* nav minēts, kura valodu versija labāk paskaidro šī noteikuma mērķi. Priekšlikumā Sestajai PVN direktīvai ir tikai noteikts, ka citi B daļā minētie izņēmumi attiecas uz konkrētām jomām — tādām kā apdrošināšana, kredīta izsniegšana un darījumi ar valūtu un biržu, kur tie ir pamatoti ar vispārējās politikas iemesliem, kas ir kopīgi visās dalībvalstīs [22].

42. Par spīti iepriekš minētajam — es neredzu iemeslu ierobežot Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 2. apakšpunktu tikai ar kredītu garantijām. Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkts attiecas uz banku un finanšu pakalpojumiem un atbrīvo gandrīz visas darbības, ko veic iestādes, kas sniedz šādus pakalpojumus. Tā kā šīs iestādes var sniegt gan kredīta garantijas, gan arī garantijas plašākā nozīmē, Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 2. apakšpunkts būtu jāskata plašāk. Angļu valodas versijā minētās kredīta garantijas ir tikai piemērs vai "securities for money" kategorija, kas arī ir minēts šajā pantā [23]. Šis secinājums nemainās tāpēc, ka attiecīgais noteikums ir izņēmums, un tāpēc ir jāinterpretē šauri, jo šauri ne vienmēr nozīmē ierobežoti [24].

43. Šo potenciāli plašo interpretāciju ierobežo Tiesas judikatūrā paredzētie ierobežojumi šim noteikumam. Atbilstoši judikatūrai, lai sniegto pakalpojumu varētu uzskatīt par darījumu, kas atbrīvojams no nodokļa, tam, vērtējot vispārīgi, ir jābūt atsevišķam kopumam, kas pilda īpašus un būtiskus šajā noteikumā minētā pakalpojuma uzdevumus [25].

20 — Zviedru, somu, slovēņu un igauņu valodu versijas atbilst angļu valodas versijai, savukārt spāņu, vācu, portugāļu un dāņu valodu versijas atbilst franču valodas versijai.

21 — Pēc analoģijas skat. spriedumu lietā *SDC* (minēts 6. zemsvītras piezīmē, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

22 — Priekšlikums Sestajai direktīvai par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (Komisija iesniedza Padomē 1973. gada 29. jūnijā), *Bulletin des Communautés européennes* [*Kopienas Preču Zīmju Biļetens*], pielikums Nr. 11/73, 15. lpp.

23 — Skat. Terra, B. un Kajus, J., *A guide to European VAT Directive* (CD Rom), IBFD, 2004-, 9.3.3.2., "Credit Guarantees or any other security for money".

24 — Ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] secinājumi lietā C-267/00 *Zoological Society of London* (*Recueil*, I-3353. lpp., 19. punkts).

25 — Spriedums lietā *Swiss Re Germany Holding* (minēts 7. zemsvītras piezīmē, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

Tas nozīmē, ka attiecīgajam pakalpojumam visam kopumā ir jāattiecas uz finanšu darījumu jomu [26].

44. Tāpēc rodas jautājums, vai pieņēmums par pienākumu pieteikties uz nepārdotajām akcijām, kas ir emitētas pirmo reizi, viss kopumā attiecas uz finanšu darījumu jomu.

45. Tiesa vēl nav sniegusi nekādas norādes par nozīmi, kas tieši veido finanšu darījumu. Lietā *Velvet & Steel* pienākuma uzņemšanās atjaunot ēku būtībā nebija finanšu darījums. Lietā *Tiercé Ladbroke* un *Derby* derību noslēgšana principāla vārdā, kas darbojas derību slēgšanas komercdarbībā, netika atzīta par finanšu darījumu. Visbeidzot, lietā *Swiss Re Germany Holding* dzīvības pārapdrošināšanas līgumu portfeļa nodošana netika atzīta par finanšu darījumu [27].

46. Definīcija tam, kas ir finanšu darījums, jāaplūko, ņemot vērā darījuma ekonomisko kontekstu. Ja lietā *Velvet & Steel* darījums nenotika finanšu tirgus jomā, tad šajā lietā parakstīšanas pakalpojumu sniegšana acīmredzami notiek. Šī viedokļa atbalstu var atrast Direktīvā 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem, kas kvalificē parakstīšanu kā ieguldījumu pakalpojumu šīs direktīvas nozīmē [28]. Manuprāt, finanšu iestādes darbības saistībā ar sabiedrības finansēm uzskatāmas par tādām, kas notiek finanšu darījumu jomā, ar iespējamu izņēmumu attiecībā uz tādiem papildu pakalpojumiem, kas var tikt sniegti tādās ar finanšu darījumiem nesaistītās jomās kā mārketings vai juridiskas konsultācijas. Parakstīšanas garantija kā tāda attiecas uz finanšu darījumu jomu.

47. Turpinājumā ir jāizvērtē, vai parakstīšanas garantijas pakalpojumi izpilda garantēšanas nosacījumus. Šis jēdziens nav definēts direktīvā un arī Tiesas judikatūrā nav ticis izskatīts.

48. Manuprāt, garantija būtībā ir nodrošinājums, ka trešās personas zaudējumus izraisošās rīcības gadījumā persona — garantētājs uzņemsies nepieciešamo izpildījumu, kas parasti ir samaksa, ko nav veicis subjekts — zaudējumu izraisītājs. Garantijas var

26 — Spriedums lietā *Velvet & Steel Immobilien* (minēts 9. zemsvītras piezīmē, 22. punkts), spriedums apvienotajās lietās *Tiercé Ladbroke* (minēts 9. zemsvītras piezīmē, 17. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 — Spriedums lietā *Swiss Re Germany Holding* (minēts 7. zemsvītras piezīmē, 48. punkts).

28 — Direktīvas 2004/39/EK I pielikuma A iedaļas 6) punkts.

būt arī autonomas, t.i., neatkarīgas no trešās personas izpildījuma, piemēram, garantijas attiecībā uz projekta ekonomisko iznākumu ("garantijas pret zaudējumiem"). Tomēr šādas garantijas pilnībā neatspoguļo jēdzienu.

49. Šajā lietā nav konkrētas "trešās personas", kuru varētu identificēt kā personu, kuru garantē *SEB*, kaut arī garantija acīmredzami attiecas uz situācijām, kur sākotnējo apsolījumu pieteikties uz akcijām neveic investors. Subjekts — zaudējumu izraisītājs ir tirgus kā tāds. Manuprāt, Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 2. apakšpunktā paredzētais garantijas jēdziens nevar tikt paplašināts, lai tas aptvertu šādas jomas.

50. Tāpēc, manuprāt, uz šajā lietā minētajiem parakstīšanas garantijas pakalpojumiem nav attiecināms Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 1. un 2. apakšpunkts un tie nevar tikt atbrīvoti no nodokļa.

3) Darījumi ar akcijām

51. Visbeidzot, saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunktu dalībvalstīm jāatbrīvo no nodokļa darījumi ar akcijām. Līdz šim jēdziens "darījumi ar akcijām" ir interpretēts trīs lietās [29], no kurām neizrietēja, kāds tieši kritērijs jāizmanto, lai noteiktu, vai darījums ir darījums ar akcijām. Pirmoreiz lietā *SDC* Tiesa noteica attiecībā uz darījumiem ar vērtspapīriem, ka darbībām jāmaina tiesiskā un finanšu situācija starp pusēm [30]. Pēc tam lietā *CSC Financial Services* Tiesa nosprieda attiecībā uz darījumiem ar akcijām, pēc analoģijas, kā tā pati izteicās, piemērojot lietā *SDC* izmantoto kritēriju, ka darījumam ir *pienākums* radīt, grozīt vai izbeigt pušu tiesības un pienākumus attiecībā uz vērtspapīriem [31]. Visbeidzot, lietā *AB SKF* Tiesa, atsaucoties uz šīm abām

29 — 2009. gada 29. oktobra spriedums lietā C-29/08 *AB SKF* (Krājums, I-10413. lpp.), 2001. gada 13. decembra spriedums lietā C-235/00 *CSC Financial Services* (*Recueil*, I-10237. lpp.) un spriedums lietā *SDC* (minēts 6. zemsvītras piezīmē).

30 — Lietā *SDC* Tiesa analizēja darījumus, kas ietekmē pārskaitījumus Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunkta nozīmē, un nosprieda, ka darījumi ar akcijām ietver darījumus tirgū ar apgrozāmiem vērtspapīriem un ka vērtspapīru pārdošana ietver darbības, kas maina tiesisko un finansiālo situāciju starp pusēm. Skat. spriduma lietā *SDC* 72. un 73. punktu.

31 — Spriedums lietā *CSC Financial Services* (minēts 29. zemsvītras piezīmē, 33. punkts). Ģenerāladvokāts Kolomers [*Colomer*] šajā lietā (viņa secinājumu 29. punkts) izskaidroja, ka tas notiktu, ja darbība tieši ietekmētu tiesiskās attiecības, kas ietvertas vērtspapīrā, un tas var ietekmēt tā būtību. Kā piemērus viņš norādīja vērtspapīru emisiju, nodošanu, indosēšanu, iegādi un izpirkšanu.

lietām, nosprieda, ka akciju pārdošana maina darījuma dalībnieku tiesisko un finansiālo stāvokli un ka tāpēc tai var piemērot Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu [32].

52. Manuprāt, lietā *CSC Financial Services* noteiktais kritērijs ir labāk piemērots, lai atspoguļotu darījumu ar akcijām komerciālo un ekonomisko realitāti, jo darbībām galvenajā tirgū vienmēr ir potenciāls raksturs tāpēc, ka akcijas juridiski rodas tikai pēc to emisijas.

53. Atbilstoši kritērijam lietā *CSC Financial Services* — izmaiņām nav jānotiek faktiski, bet darījumam jābūt *atbildīgam* par izmaiņām attiecībās. Tāpēc tas, ka *SEB varētu* tikt aicināta iegādāties akcijas, ja tās netiktu parakstītas, ir pietiekami, lai būtu atbilstība kritērijam un lai rastos atbrīvojums no nodokļa Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunkta izpratnē.

54. Ja Tiesa izvēlētos nepiemērot lietas *CSC Financial Services* kritēriju un uzskatītu, ka darījumam jāmaina finansiālās un tiesiskās attiecības starp pusēm, par galveno jautājumu kļūtu tas, vai var apgalvot, ka ir notikušas šādas izmaiņas attiecībās pat tad, ja bankai akcijas faktiski nekad nebūs jāiegādājas.

55. Manuprāt, šādas izmaiņas ir notikušas, jo tiesiskās un finansiālās situācijas izmaiņas ir jāinterpretē plaši, ietverot darījumus, kas rada likumīgu avotu pienākumiem [33].

56. Šajā lietā *SEB* rodas likumā paredzētais pienākums brīdī, kad tā sniedz parakstīšanas garantijas pakalpojumu, t.i., apsolījumu iegādāties akcijas. Šis pienākums maina tiesisko stāvokli starp pusēm, jo, ja rodas situācija un *SEB* atsakās nopirkt akcijas, tad sabiedrībai, kas izdod akcijas, būs pamatota prasība pret *SEB*. Tas arī maina finansiālo situāciju starp pusēm, jo *SEB* jānodrošina, ka tai ir pietiekami finanšu līdzekļi, lai nopirktu

32 — Minēts 29. zemsvītras piezīmē, 50. punkts.

33 — Šajā ziņā es piekrītu ģenerāladvokāta Kolomera [*Colomer*] definīcijai lietā *CSC Financial Services* (minēta 29. zemsvītras piezīmē, 23. punkts).

akcijas, ja rastos tāda situācija [34]. Tāpēc *SEB* situācija neapšaubāmi mainās parakstīšanas garantijas pakalpojumu dēļ, ko tā sniedz sabiedrībai — emitentei.

57. Turklāt no finanšu neitralitātes viedokļa ir ieteicams aplūkot parakstīšanas garantijas pakalpojumus kā darījumus ar akcijām, kā to dara vairums dalībvalstu. Tādu pašu rezultātu, kāds ir atbrīvojumam no PVN, var panākt, izmantojot citus līdzekļus. Sabiedrība var palielināt kapitālu, izmantojot akcijas, divos veidos: i) emitējot bankai paredzētas akcijas un pie vienošanās par cenu ņemot vērā bankas komisiju, vai ii) (kā tas ir šajā gadījumā) emitējot akcijas tirgū situācijā, kad banka garantē, ka tā iegādāsies akcijas gadījumā, ja pārdotas netiks visas akcijas vai ja pieteikumi nebūs uz visām akcijām. Otrajā situācijā netiks piemērots PVN, jo šī situācija ir ārpus Sestās PVN direktīvas piemērošanas jomas [35]. Atšķirīga pieeja šīm divām situācijām būtu pretrunā finanšu neitralitātes principam, kura saglabāšana ir Sestās PVN direktīvas mērķis. Tāpēc tas ir vēl viens iemesls, kāpēc parakstīšanas garantijas pakalpojumi būtu jāatbrīvo no nodokļa saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunktu.

58. *SEB* norādīja, ka šī lieta ir analoģiska opciju pārdošanai otrreizējā vērtspapīru tirgū. Tomēr, manuprāt, tā nav, jo Regulas Nr. 1777/2005 [36] 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka:

"opcijas pārdošana, ja šāda pārdošana ir darījums Direktīvas 77/388/EEK 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunkta nozīmē, ir pakalpojuma sniegšana minētās direktīvas 6. panta 1. punkta nozīmē. Šī pakalpojumu sniegšana ir nošķirta no pamatdarbībām, ar kurām tā ir saistīta".

Tāpēc parakstīšanas garantijas pakalpojumu atbrīvošana no nodokļa nevar tikt pamatota pēc to analoģijas ar akciju pārdošanas iespējas līgumu, jo pārdošanas iespējas līgumi ietilpst Sestās PVN direktīvas piemērošanas jomā, savukārt akciju pārdošana neietilpst.

59. Līdz ar to parakstīšanas garantijas sniegšana ir darījums ar akcijām un tāpēc ir atbrīvojama no PVN saskaņā ar Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunktu.

34 — Skat. Direktīvas 2006/49 I pielikuma 41. punktu (minēta 5. zemsvītras piezīmē).

35 — 2005. gada 26. maija spriedums lietā C-465/03 *Kretztechnik AG* (Krājums, I-4357. lpp.). Kā pareizi norādīja Īrija, daudzi, ja ne lielākā daļa no darījumiem, kas minēti Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļā, tiek veikti ārpus šīs direktīvas piemērošanas jomas, jo tie neatbilst Sestās PVN direktīvas 2. panta 1. punktā minētajām prasībām. Tas, ka šie darījumi ir minēti Sestās PVN direktīvas 13. panta B daļā, neko nenozīmē.

36 — Padomes 2005. gada 17. oktobra Regula (EK) Nr. 1777/2005, ar ko nosaka īstenošanas pasākumus Direktīvai 77/388/EEK par kopēju pievienotās vērtības nodokļu sistēmu (OV L 288, 1. lpp.). Protams, šī regula šajā lietā nav piemērojama *ratione temporis*.

IV — Secinājumi

60. Iepriekš minēto iemeslu dēļ es ierosinu Tiesai atbildēt, ka:

Padomes 1977. gada 17. maija Sestās direktīvas 77/388/EK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze, 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver parakstīšanas garantijas pakalpojumus, kuri nozīmē, ka kredītiestāde par atlīdzību sniedz sabiedrībai, kas gatavojas emitēt akcijas, tādu garantiju, saskaņā ar kuru kredītiestāde uzņemas iegādāties tās akcijas, uz kurām līdz pieteikšanās perioda beigām neviens nebūs pieteicies.